

شرکت بورس کالای ایران

دستورالعمل اجرایی آیین نامه مادهی ۳۳
قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و
منابع طبیعی

مدیریت مطالعات اقتصادی
و سنجش ریسک

فصل اول : تعاریف و مفاهیم

ماده (۱)

کلیه واژه‌ها و تعاریف دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا مصوب ۸۹/۷/۵ شورای عالی بورس و اوراق بهادار و دستورالعمل تسویه و پایاپای شرکت بورس کالای ایران مصوب ۸۹/۸/۲۲ هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق به همان مفاهیم در این دستورالعمل نیز کاربرد دارند. واژه‌های دیگر دارای معانی زیر می‌باشند:

- (۱) **بورس** : شرکت بورس کالای ایران است.
- (۲) **سامانه الکترونیکی صدور قبض انبار**: سامانه الکترونیکی ارایه شده از سوی بورس می‌باشد که در اختیار انبارها و کارگزاران قرار می‌گیرد. انبارها اطلاعات تولیدکنندگان متقاضی صدور قبض انبار را از طریق این سامانه در اختیار بورس و کارگزاران، قرار می‌دهند و کارگزاران صرفاً قادر به مشاهده این اطلاعات هستند.
- (۳) **قیمت تضمینی**: قیمت تعیین شده از سوی هیئت وزیران برای تضمین حداقل دریافتی تولید کننده حقیقی یا حقوقی براساس هزینه تولید محصولات کشاورزی می‌باشد. وزارت جهاد کشاورزی مکلف است حداکثر تا پانزدهم شهریورماه هر سال متناسب با شرایط تولید، نوع محصول و وضعیت بازار، قیمت تضمینی سال آینده محصولات کشاورزی و دامی که قابل معامله در بورس کالا می‌باشد را برای تصویب به هیئت وزیران پیشنهاد نماید.
- (۴) **کارشناس ارزیابی محصول**: اشخاص حقیقی یا حقوقی مجرب و متخصص کشاورزی هستند که به بررسی و تعیین کیفیت محصول تولیدکنندگان می‌پردازند.
- (۵) **انبار**: انبارهایی که از سوی بورس تعیین و معرفی می‌شوند.
- (۶) **انباردار**: شخص حقیقی و حقوقی طرف قرارداد بورس است.
- (۷) **قبض انبار**: برگه‌ای که حاوی اطلاعات فردی مالک، مشخصات محصول وی و محل انبار است. این قبض نشان‌دهنده مالکیت بر مقدار مشخصی کالا با درجه کیفی معین در یکی از انبارهای پذیرش شده در بورس است.
- (۸) **بازارساز**: شخص حقوقی واجد شرایطی است که با اخذ مجوزهای لازم از سازمان بورس و اوراق بهادار با معرفی و تایید وزارت جهاد کشاورزی برای ایجاد تعادل در بازار و تحدید دامنه نوسانات قیمت محصولات مشمول این دستورالعمل در بورس فعالیت می‌نماید.

فصل دوم : اقدامات پیش از عرضه

- ماده ۲)** اشتغال فروشنده به تولید محصول مورد معامله توسط سازمان جهاد کشاورزی استان صورت احراز می گردد.
- تبصره ۵ -** تعاونی‌ها و تشکل‌های کشاورزی می‌توانند به نمایندگی از طرف تولیدکنندگان، محصولات آنها را در انبارهای مورد پذیرش بورس تودیع نمایند.
- ماده ۳)** فروشنده پس از برداشت محصول به انبارهای مورد پذیرش بورس مراجعه کرده و درخواست ارزیابی کارشناسی و تحویل محصول را می‌نماید.
- ماده ۴)** کارشناسان ارزیابی محصول، ارزیابی کیفی کالا را بر اساس استانداردهای مورد پذیرش بورس و وزارت جهاد کشاورزی در انبار مورد پذیرش بورس انجام داده و درصد انطباق کالا را تعیین می‌نمایند.
- ماده ۵)** کارشناسان مذکور از بین کارشناسان سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی، اتحادیه‌ها و تشکل‌های بخش کشاورزی و خبرگان محلی کشاورزی توسط انباردار انتخاب می‌شوند که باید دارای شرایط زیر باشند:
- دارا بودن تجربه یا تحصیلات مرتبط با کشاورزی.
 - شرکت در دوره آموزشی و اخذ گواهینامه آشنایی با قوانین شرکت بورس کالای ایران (استانداردهای بورس، سازوکار معاملات بورس، نحوه اخذ تضامین در بورس) و مسائل تخصصی مربوط به محصول مورد نظر.
 - ارایه تضامین لازم از سوی کارشناس به انباردار (به تشخیص انباردار).
- ماده ۶)** مسئولیت ارزیابی های انجام شده و مشخصات مندرج در قبض انبار به طور کامل بر عهده انباردار است و چنانچه خلاف موارد مندرج در قبض انبار به اثبات برسد جبران خسارت وارده با انباردار می باشد.
- ماده ۷)** بورس موظف است قیمت روز محصول در تابلوی معاملاتی بورس را در محل انبار به طرق مقتضی اطلاع رسانی نماید.
- ماده ۸)** پس از تعیین کیفیت محصول توسط کارشناس، فروشنده نسبت به تحویل محصول به انبار اقدام نموده و در قبال آن قبض انبار دریافت می نماید.
- تبصره:** ملاک صدور قبض انبار، نتیجه ارزیابی کیفی در محل انبار است.
- ماده ۹)** انباردار موظف است اطلاعات و مستندات زیر را از فروشنده اخذ نموده و در سامانه صدور قبض انبار وارد نماید:
- مشخصات اشخاص حقیقی شامل : نام و نام خانوادگی، شماره شناسنامه، کدملی، آدرس محل سکونت و آدرس محل تولید و بهره‌برداری
 - تصویر مدارک شناسایی
 - شماره حساب بانکی
 - سایر اطلاعات به درخواست بورس

- مشخصات اشخاص حقوقی شامل: کد اقتصادی، شناسه ملی، آگهی آخرین تغییرات روزنامه رسمی، اساسنامه
- تصویر مستندات موضوع ماده ۲

تبصره: مستندات مربوط به اطلاعات فوق، در سامانه به صورت الکترونیکی، بایگانی گردیده و در صورت درخواست بورس، وزارت جهاد کشاورزی و سایر مراجع ذیصلاح ارایه گردد.

ماده ۱۰) بورس موظف است سامانه الکترونیکی ورود اطلاعات محصولات قابل عرضه در بورس در قالب قیمت تضمینی و صدور قبض انبار را راه اندازی نموده و نسبت به ایجاد ارتباط بین انبارهای پذیرفته شده و کارگزاران به این سامانه اقدام نماید.

ماده ۱۱) اطلاعات مربوط به کالاهای پذیرش شده در انبارهای مورد پذیرش بورس، باید به صورت برخط (آنلاین) در سامانه الکترونیکی صدور قبض انبار برای تمامی کارگزاران قابل مشاهده باشد.

ماده ۱۲) فروشنده قبض انبار را به یکی از کارگزاران عرضه کننده در بورس ارایه می کند و درخواست عرضه محصول خود در بورس را به نحو مقتضی به وی تسلیم می نماید. اطلاعات کلیه کارگزاران دارای مجوز معاملات محصولات کشاورزی در محل، توسط بورس کالا به طرق مقتضی اطلاع رسانی می شود.

فصل سوم: عرضه و انجام معامله

ماده ۱۳) کارگزار پس از بررسی اطلاعات مندرج در قبض انبار از طریق سامانه صدور قبض انبار، نسبت به انتشار اطلاعیه عرضه در سامانه معاملاتی بورس مطابق با دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا اقدام می نماید.

تبصره- با توجه به اینکه عرضه این کالاها مبتنی بر قبض انبار است، نیازی به تودیع تضامین جهت عرضه نیست.

ماده ۱۴) در صورتی که محصول عرضه شده در بورس با قیمت تعیین شده مورد معامله قرار نگیرد، در ایام معاملاتی بعد، کارگزار فروشنده می تواند طبق قوانین بورس مبادرت به کاهش قیمت فوق در تالار معاملاتی نماید.

ماده ۱۵) بازارسازها در شرایط مقتضی و بر اساس مقررات بورس وارد بازار می شوند.

تبصره- وزارت جهاد کشاورزی می تواند با همکاری بورس نسبت به معرفی تشکل های کشاورزی، شرکت ها، سازمان ها و موسسات واجد شرایط به عنوان بازارساز محصولات کشاورزی به سازمان بورس و اوراق بهادار اقدام نماید.

فصل چهارم : فرآیند تسویه و تحویل

ماده ۱۶) خریدار پس از انجام معامله، ضمن تسویه مالی و اسنادی معامله در اتاق پایاپای (مطابق دستورالعمل تسویه و پایاپای بورس) قبض انبار را اخذ و جهت دریافت محصول به انبار مراجعه می‌نماید.

تبصره- تحویل قبض انبار به خریدار به منزله تحویل کالا می‌باشد.

ماده ۱۷) هزینه انبارداری تا پیش از انجام معامله در بورس بر عهده فروشنده و پس از انجام معامله تا زمان دریافت کالا از انبار برعهده خریدار خواهد بود.

فصل پنجم : فرآیند پرداخت مابه التفاوت

ماده ۱۸) وزارت جهاد کشاورزی موظف است اعتبار موردنیاز پرداخت مابه‌التفاوت موضوع ماده ۳ آیین نامه اجرایی مصوب (ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری کشاورزی و منابع طبیعی) را به میزان ۲۰٪ ارزش تولید پیش‌بینی شده محصولات منتخب، در بودجه سالانه خود منظور نماید.

تبصره- در صورتیکه به دلایل پیش بینی نشده و حتی با ورود بازارساز میزان مابه‌التفاوت پرداختی از مقدار پیش بینی شده در بودجه فزونی گرفت، وزارت جهاد کشاورزی موظف است میزان کسری را در اسرع وقت تأمین و طی اصلاحیه بودجه همان سال عمل نماید. در صورت عدم تأمین، موظف است در بودجه سال بعد خود، این کسری را پیش بینی نماید.

ماده ۱۹) بورس موظف است ظرف مدت حداکثر یک روز کاری پس از تسویه معاملات و صدور اعلامیه تسویه وجوه، فهرست معاملات قطعی (شامل مشخصات مقدار، قیمت و قبض انبار) را به وزارت جهاد کشاورزی اعلام نماید.

ماده ۲۰) وزارت جهاد کشاورزی موظف است ترتیبی اتخاذ نماید پس از دریافت فهرست معاملات قطعی، حداکثر ظرف مدت دوهفته نسبت به پرداخت مابه‌التفاوت موضوع ماده ۱۸ توسط سازمان جهاد کشاورزی استان به حساب فروشندگان اقدام گردد.

تبصره- حداکثر عملکرد محصولی که مشمول دریافت مابه‌التفاوت می‌شود به تفکیک شهرستان برای هر محصول توسط سازمان جهاد کشاورزی هر استان تعیین و اعلام می‌گردد.

ماده ۲۱) محدوده زمانی تحویل محصول به انبارهای مورد پذیرش بورس به همراه اعلام قیمت تضمینی و مشخصات کیفی به تفکیک محصول، سالیانه توسط وزارت جهاد کشاورزی اعلام می‌گردد.

فصل ششم : سایر موارد

ماده ۲۲) نحوه و شرایط پذیرش انبارها در دستورالعمل جداگانه‌ای به تصویب بورس خواهد رسید.

این دستورالعمل مشتمل بر ۲۲ ماده و ۷ تبصره در قالب شش فصل در جلسه مورخ نهایی گردید.